

Docenten werken samen met onderzoekers aan onderzoek

Sui Lin Goei, Ria Kleijnen, Dianne Roerdink, Sanne Plumiers, Sarah van Leeuwen
(VU Onderwijscentrum)

Henk Sligte, Anna Heurter (Kohnstamm Instituut, UvA)

Monique Volman, Thea Peetsma (UvA)

De innovatie

- Succesvol integreren van Cluster-4 leerlingen in het vmbo

Ontwerp vragen (procesgericht)

- Kenmerken en achterliggende ideeën van de innovatie
- Stappen naar concrete onderwijssettings
- Vormgeving in lespraktijken

Evaluatievragen (resultaatgericht)

- In hoeverre lukt de integratie?
- Welke ontwikkelingen in docentcompetenties?
- Gaan leerlingen met plezier en succes naar school?

Instrumenten en actoren

- Observeren, interviews, vragenlijsten, longitudinale casestudies, projectgroep vergaderingen, kijkwijzers
- Leerlingen, docenten, synthesesementoren, ouders, schoolleiding, zorgcoördinator, orthopedagoog, schakelcoach

Resultaten

- Steeds meer leerlingen schakelen, steeds minder (terug-) verwijzen, handelingsplannen, protocollen, zorgcapaciteit team, minder verschillen in motivatie leerlingen

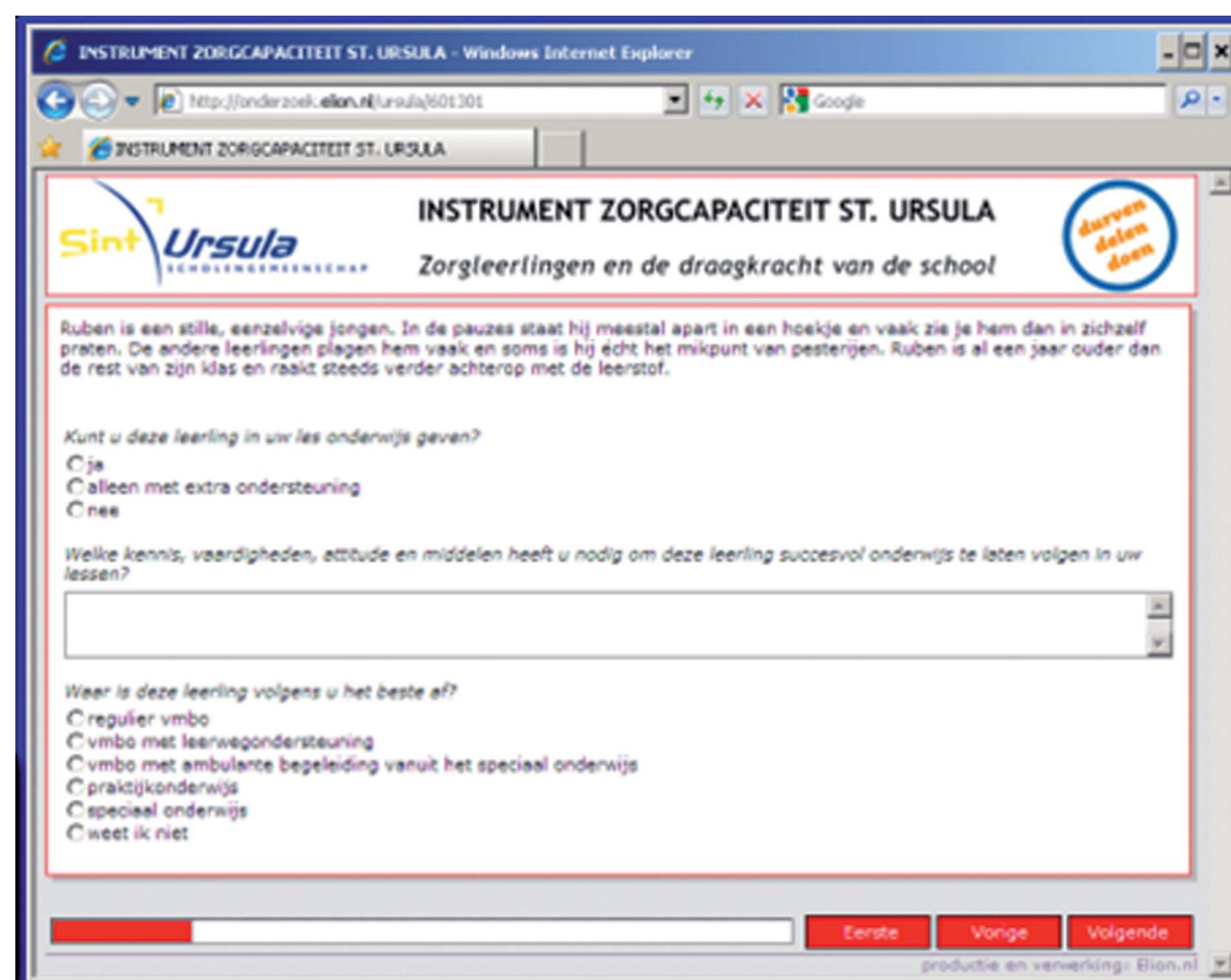
Samenwerking docenten en onderzoekers via instrumenten

- Samen ontwikkelen van instrumenten, onderzoek koppelen aan scholing, bevorderen onderzoeksmatige houding, observeren-signaleren-samen reflecteren

Voorbeelden

- Omgaan met leerlingen met gedragsproblemen
- Zorgcapaciteit via vignetten
- Kijkwijzer

Oriëntatie					
Veroorzaakt onrust					Veroorzaakt geen onrust
Heeft spullen niet bij zich					Heeft spullen bij zich

Onderzoek van en door docenten op school

**Willem Lodewijk Gymnasium,
Groningen**

**KIOSC (Kennis- en Innovatie
Centrum in de School,
6 scholen)**

Thema: Talentontwikkeling

Vrije themakeuze

Doelen

Systematisch nadenken over innovatie
Onderzoekscultuur in de school
Werkplezier en professionalisering docenten
Uitdagend en motiverend onderwijs voor leerlingen

Effecten WLG

- Stimulans voor motiverende en afwisselende werkvormen
- Inzicht in talentontwikkeling
- Inzicht in effectiviteit van innovaties
- Doorontwikkeling van innovaties
- Groei onderzoekscultuur

Effecten KIOSC

- Onderbouwde innovaties
- Toegenomen zelfwaardering
- Groei onderzoeksvaardigheden
- Beginnende onderzoekscultuur
- **Toename isolement**

Talentontwikkeling op een Transparante School: Docentonderzoek naar een innovatief project.

Marie-José van der Voort, Wouter Schenke (Da Vinci College)
Sarah Blom, Gonny Schellings (Universiteit van Amsterdam)

Innovatie en onderzoek gaan op het Da Vinci College (DVC) samen.
De afgelopen jaren zijn meerdere innovaties ingezet tegelijk met de start van een onderzoeksteam.
Deze poster doet verslag van het 2e jaar.

Achtergrond

Docenten die hun kennis en ervaringen delen met collega's, versterken een cultuur van leren en professionaliseren. Een dergelijke cultuur is nodig voor het succesvol implementeren van innovaties. Scheiding van onderzoek, onderwijs en innovatie is niet verstandig (e.g., Bulterman-Bos, 2008).

Het DVC-docentonderzoeksteam

Het DVC streeft via betekenisvol leren naar een "Transparante School" die bijdraagt aan talentontwikkeling bij leerlingen. De Transparante School wordt gerealiseerd in deelprojecten. Talentontwikkeling wordt onderzocht aan de hand van competenties. Vier deelprojecten worden gevolgd door het docentonderzoeksteam. De interne DDD-onderzoekscoördinator en externe onderzoekers zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van docentonderzoekers. De docenten krijgen formatie voor een trainings-traject en voor het uitvoeren van het onderzoek. Elk deelonderzoek wordt uitgevoerd op drie niveaus binnen de ontwerpcyclus.
Niveau 1 = beschrijving project
Niveau 2 = beschrijving implementatie
Niveau 3 = leerlingresultaten

Opbrengsten

1. Opbrengsten docentonderzoekers.

De docentonderzoekers hebben volwaardig meegewerkt aan het onderzoek. Het team geeft aan anders te zijn gaan kijken naar het uitvoeren van praktijkonderzoek. Een docent zei vooral veel geleerd te hebben van haar onderzoeks-ervaring in het eerste expeditiejaar. Deze ervaring werd in het tweede jaar toegepast bij het formuleren van de onderzoeksvraag, de planning van het onderzoek en bij de data-analyse.

2. Opbrengsten school.

De deelprojecten die beter zijn geïmplementeerd bereiken meer talentontwikkeling. Dit maakt het volgen van de implementatie en het serieus nemen van implementatie-problemen des te belangrijker.

Voorbeeld onderzoek: Peer Support

Methode van onderzoek:

niveau 1: Document-analyses en interviews

niveau 2: Interviews met de deelprojectleider, coaches (n=4), peer leaders (n=16), peer tutoeren (n=11) en brugklasmentoren (n=6).

niveau 3: Learner Reports en groepsinterviews

Niveau 1: Bij Peer Support ondersteunen de peer leaders de brugklasleerlingen op het sociale vlak en bij schoolse taken. De peer tutoeren ondersteunen hun medeleerlingen binnen een schoolvak.

Niveau 2: De peer leaders en peer tutoeren hebben veel van de bedoelde activiteiten uitgevoerd. De betrokkenen signaleren wel problemen: de training van de peer leaders sluit niet altijd aan bij de behoeften van de brugklassers; de matching tussen tutor en tutee is niet altijd optimaal en er bestonden ook nogal wat roostertechnische problemen.

Niveau 3: Het blijkt dat de peer leaders en tutoeren het meest geleerd hebben op de primaire competenties van Peer Support: communiceren, uitleggen, presenteren en inleven in een ander (volgens henzelf, hun coaches en mentoren).

Conclusie: Dit deelproject levert een duidelijke bijdrage aan de talentontwikkeling van peer leaders en peer tutoeren. Peer Support maakt de school transparanter: de leerlingen leren van elkaar leren en zien in dat zij samen meer bereiken. Bepaalde doelen zijn minder bereikt.

Onderzoek maakt de school transparant: niet alleen de leerlingen leren van elkaar, maar ook de projectleiders en docentonderzoekers. Projectleiders ervaren dat onderzoek niet gericht is op een kritische beoordeling van het wel-slagen van een project, maar ervaren dat een onderzoeksmatige blik hen helpt het project beter te implementeren, waardoor de kans op succes groter wordt. Het systematisch volgen van vernieuwingen levert een bijdrage aan de kwaliteit en duurzaamheid van deze vernieuwingen

Een learner report bestaat uit leerzinnen die de leerlingen zelf afmaken

Kenmerken van het learner report te OSG Nieuw Zuid:

- leerzinnen opgesteld samen met docenten
- half open, half gesloten
- anoniem
- met printoptie (voor portfolio)

"De leerling is de beste deskundige over wat hij/zij geleerd heeft."
De Groot, 1980

Een voorbeeld:

"Ik heb dit jaar geleerd dat ik meer dingen kan dan ik dacht.

Kruis aan: klopt helemaal / klopt een beetje / klopt niet. Dat werd me duidelijk toen / doordat..."

Wat te doen met de data?

- scoren & analyseren op klassenniveau (kwalitatief en kwantitatief)
- aan docenten voorleggen en samen conclusies trekken

Tip: bied ook een paar leerzinnen in open vorm aan. Dat levert altijd dingen op waar docenten en onderzoekers zelf nog niet aan hadden gedacht.

Bijvoorbeeld: *"Ik heb gemerkt dat... ik nu de krant lees"*.
(leerling uit vmbo-2)

Het inzetten van het learner report stimuleert de **onderzoekende houding** van docenten:

- nadenken over formulering van de vragen;
- kwalitatieve gegevens analyseren en interpreteren;
- aandachtspunten voor praktijk formuleren op basis van gegevens.